

IN DEZE
NIEUWSBRIEF:

- Ontwikkelingen rond de Sjoel
- Club van 100
- Cadeautip uit de museumwinkel
- Interview met een gids
- Verslag Sjoellezingen
- Agenda
- Joods leven / nieuwe cursussen
- In het nieuws
- Intussen bij de burens

Uit de museumwinkel

Voor een leuke herinnering aan een bezoek aan de Sjoel, kun je terecht in onze museumwinkel. Maar er is ook volop keus in mooie cadeau-artikelen. Wat dacht u bijvoorbeeld van een prachtige ketting met hanger in de vorm van een David-ster. De hanger is in twee verschillende uitvoeringen verkrijgbaar. De ketting kost € 12,50.

De 'winst' die gemaakt wordt op verkoop van artikelen in de winkel komt ten goede aan de Sjoel.

NIEUWSBRIEF VAN DE
STICHTING VRIENDEN
VAN SJOEL ELBURG

NR. 6 SEPTEMBER 2011

Ontwikkelingen rond de Sjoel

De uitbreiding van de Sjoel laat nog even op zich wachten.

In de vorige Sjofar konden we u met veel enthousiasme berichten over de aanstaande uitbreiding van de Sjoel. Na de aankoop van de leegstaande schuur aan de Graaf Hendriksteeg door de provisoren van de Stichting Boedel Maria Harmens Courage, leek de uitbreiding een kwestie van maanden. Politieke ontwikkelingen gooiden echter roet in het eten: zonder provinciale steun is het onmogelijk om de uitbreiding van de tentoonstellingsruimte te bekostigen.

Een *artist impression* van de aanblik van de Sjoel na uitbreiding.

Na de provinciale verkiezingen in maart van dit jaar werden beslissingen over toekenning van subsidie aan de Sjoel echter uitgesteld.

Intussen zit het bestuur van de Sjoel niet stil. Er wordt hard aan gewerkt om alsnog de benodigde gelden binnen

te krijgen. Uitgangspunt is nog steeds dat de uitbreiding gerealiseerd zal worden. Het zal alleen iets langer duren dan aanvankelijk gedacht.

Vrouwengalerij
De vrouwengalerij heeft in de tussentijd alvast een nieuwe bestemming gekregen. In de eerste jaren van het museum was deze ruimte bestemd voor tijdelijke tentoonstellingen. Vanaf deze zomer is de galerij permanent ingericht als een monument voor de Joodse vrouwen van Elburg. In de vitrines liggen voorwerpen die zij gebruikt en verzameld hebben, van serviesgoed en bestek tot boeken en brieven.

Club van 100 is al een Club van 50

In het voorjaar van 2011 hebben de Vrienden van de Sjoel Elburg besloten om een Club van 100 op te richten. Deze Club van 100 bestaat uit bedrijven en personen die de Sjoel ondersteunen met een jaarlijkse bijdrage van minimaal € 100,-. De leden worden uitgenodigd voor speciale bijeenkomsten en kunnen eens in de 2 jaar een groepsbezoek brengen aan de Sjoel, bijvoorbeeld met zakenrelaties of tijdens een personeelsuitje.

Onlangs kon het 50ste lid van de Club van 100 ingeschreven worden.

Omdat we geweldig trots zijn op al deze bedrijven en personen die de Sjoel een warm hart toedragen, willen we hen graag aan u voorstellen. De namen staan op de achterzijde van deze Sjofar vermeld. Hebt u ook belangstelling voor de club van 100, neemt u dan contact op het ons secretariaat.

Donateursactie

Naast de oprichting van de Club van 100 heeft ook de donateursactie bijgedragen aan het vergroten van het (financiële) draagvlak voor de Sjoel. Mede dankzij uw medewerking konden tientallen nieuwe donateurs worden verwelkomd.

Hartelijk bedankt voor uw enthousiaste bijdrages!

De vrijwilligers zijn het visitekaartje van ons museum. Vindt u het mooi om verhalen te vertellen en bent u bereid zich te verdiepen in de geschiedenis van de Joodse gemeenschap in Elburg? Sjoel Elburg verwelkomt u graag als gids. Neem daarvoor contact op met ons secretariaat.

Even voorstellen...

Willem van Dijk, suppoost en gids

Kunt u iets over uzelf vertellen?
Ik ben Willem van Dijk, 64 jaar en van 1968 tot 2010 werkzaam geweest als docent en directeur binnen het Voortgezet Onderwijs. Nu ben ik actief als vrijwilliger voor onder andere onze sjoel.

Welke taken verricht u bij de Sjoel?

Ik ben wekelijks in de sjoel aanwezig als gastheer: ik ontvang bezoekers, vertel hun wat relevant is en wijs op de mogelijkheden die we te bieden hebben binnen onze sjoel. Ook wandel ik als gids met groepen door een stukje Elburg, langs voormalige joodse panden; ik vertel de verhalen die bij de

joodse bewoners uit het verleden horen en probeer een link naar het heden te leggen via begrippen als integratie en — helaas nog steeds — antisemitisme.

Wat motiveert u om dit vrijwilligerswerk zo gedreven te doen?

Ik ben zo betrokken op het wel en wee van onze sjoel omdat ik op deze manier de herinnering aan een klein deel van het joodse volk levend kan houden. Bovendien komt mijn moeder uit een joodse familie — van haar vaderskant weliswaar — en dat heeft in de opvoeding een bepaalde rol gespeeld. Ook is een broer van mij, die in Israël woonde, daar gestorven.

Ik houd van het vertellen van gebeurtenissen die zich in het verleden afspeelden, omdat ik ervan overtuigd ben dat het verleden levend blijft wanneer het in verhalen doorgegeven wordt.

Enkele maanden geleden ben ik lid geworden van de zogeheten Club van Honderd, een groep mensen die zich ten doel stelt op financiële wijze de sjoel een extra steuntje in de rug te geven.

agenda

12 september:
vervolgkursus Bijbel
Hebreeuws.

22 september:
start cursus De drie
Pelgrimsfeesten.

27 oktober:
Sjoellezing over Synagoga-
gale muziek door
prof.dr. Hans Bloemendal.

voorjaar 2012:
beginnerscursus Bij-
bels Hebreeuws

Veel belangstelling voor Sjoellezingen

De overweldigende belangstelling voor de Sjoellezing van 7 maart verraste niet alleen de spreeksters van deze avond, voormalig NOS journaallezeres Debby Petter en haar moeder H el ne Egger, maar ook de organisatie.

Een half uur voor aanvang was de zaal van gebouw Rehoboth al helemaal bezet en stonden tientallen mensen buiten te wachten op een plaats. In allerijl is uitgeweken naar het gebouw van Hervormd Kerkbelang aan de Beekstraat 3. In dit pand waren in de oorlogsjaren Joodse kinderen ondergedoken. Zo kon mevrouw Egger in een wel zeer treffende omgeving haar

verhaal over haar onderduikervaringen vertellen. Bijzonder was dat moeder en dochter samen deze Sjoellezing verzorgden, een gebeurtenis die indruk maakte op de aanwezigen die ademloos luisterden naar het verhaal van de 81-jarige mevrouw Egger. Na langer dan 50 jaar gezwegen te hebben over de verschrikkingen die zij en haar familie meemaakten, vertelt zij nu ook voor schooljeugd over haar ontberingen en verdriet. Haar dochter Debby Petter schreef daarover een boekje, getiteld "Ik ben er nog."

Het is inmiddels traditie dat ook op 5 mei een Sjoellezing gehouden wordt.

Dit maal kwam de heer Evert de Graaf uit Putten vertellen over de ramp die in oktober 1944 Putten trof. Als wraakactie voor een aanslag op Duitse militairen werden meer dan 600 mannen en jongens uit Putten weggevoerd. Slechts enkele tientallen mannen overleefden de verschrikkingen en ontberingen die in werkkampen in Noord-Duitsland geleden werden. De heer De Graaf vertelde niet alleen over het immense verdriet dat talloze gezinnen trof, maar ook over de verzoening die al in de vijftiger jaren van de vorige eeuw op gang kwam tussen inwoners van Putten en inwoners van het gebied waar de werkkampen lagen.

Sjoellezing over Synagogale muziek

Prof.dr. Hans Bloemendal is, naast hoogleraar biochemie, al 60 jaar chazzan (voorzanger) van de Amsterdamsche hoofdsynagoge. Hij wordt geroemd om zijn deskundigheid op het gebied van de Joodse

liturgische muziek.

Op donderdag 27 oktober verzorgt Hans Bloemendal de Sjoellezing over Synagogale muziek in gebouw Rehoboth, Bloemstraat 18.

Muzikale fragmenten zullen dienen als illustratie bij het gesproken woord. U bent van harte welkom.

De drie Pelgrimsfeesten Cursus in de Sjoel Elburg

In Exodus 23:14 lezen we de opdracht: 'Driemaal in het jaar zult gij Mij een feest houden'. De tekst brengt het gebod van God aan Israël onder woorden om driemaal in het jaar 'op te gaan' naar Jeruzalem. Tegen deze achtergrond werden de feesten Pesach, Sjavoeot en Soekot de 'Opgangfeesten' genoemd.

Oorspronkelijk waren deze feesten verbonden met de landbouw. Op Pesach, het Paasfeest, werden de 'eerste vruch-ten' van de gerstooft in de Tempel aangeboden, op Sjavoeot, het Wekenfeest, die van de tarweoogst en op Soekot, het Loofhuttenfeest, werd het binnenhalen van de oogst afgerond.

In Israël werd aan elk van deze oogstfeesten een belangrijke gebeurtenis uit de geschiedenis van het volk verbonden. Op Pesach wordt daarom tot op de dag van vandaag de 'Uittocht uit Egypte' gevierd. Het is het feest van de verlossing of bevrijding. Sjavoeot werd verbonden met de gave van de Thora bij de berg Sinai. Daarmee kwam de verlossing tot zijn doel. Verlost en levend vanuit de Thora, ging Israël onder de hoede van de Heer, door de woestijn op weg naar het Beloofde Land.

In de cursus zal de betekenis van drie 'Opgangfeesten' voor Israël worden uiteengezet. Daarnaast zal worden uiteengezet welke betekenis deze feesten binnen de christelijke kerk gekregen hebben.

Cursus:
De Joodse Pelgrimsfeesten

Inhoud:
De drie Opgangs- of Pelgrimsfeesten: Pesach (het Paasfeest), Sjavoeot (het Wekenfeest) en Soekot (het Loofhuttenfeest)

Doelgroep:
Allen die belangstelling hebben voor het Jodendom en zich daarin willen verdiepen.

Docent:
Drs. Kees van den Boogert

Opgave:
Dhr. H. Kuiper, Talksteenstraat 12, 8084 XW 't Harde, tel. 0525-652879, email: vrienden@sjoelelburg.nl

Lesmateriaal:
Deelnemers wordt verzocht een Bijbel mee te nemen. Een reader zal worden uitgereikt.

Tijd:
3 donderdagavonden van 19.30 – 21.30 uur, op 22 sept., 20 okt. en 17 nov.

Cursusgeld:
€ 30,- (inclusief consumpties en lesmateriaal)

Deelnemers:
minimaal 12, maximaal 25

Locatie:
Studie- en Documentatiecentrum van de Sjoel Elburg

Door middel van lezingen en cursussen willen de Vrienden van de Sjoel Elburg kennis over het Joodse leven delen. Gezien de grote belangstelling voor de cursussen voorzien die in een behoefte.

Dit najaar organiseren de Vrienden opnieuw twee cursussen: over de drie Pelgrimsfeesten en het tweede deel van de cursus Bijbels Hebreeuws.

Cursus Bijbels Hebreeuws (vervolg)

Het idee om een cursus Bijbels Hebreeuws te organiseren vanuit de Sjoel was een schot in de roos. Kort nadat de plannen gepubliceerd werden, kwamen er drie keer zoveel aanmeldingen binnen als er geplaatst konden worden.

Gelukkig was de docente, mw. dr. A.E.M.A. van Veen-Vrolijk, bereid ook een tweede groep te doceren in de grondbeginselen van de Hebreeuwse taal. Aan het eind van het seizoen kon daarom aan zo'n 40 cursisten het certificaat overhandigd worden dat getuigt van deelname aan de cursus.

Omdat er nog veel meer te leren is over deze taal van het Oude Testament, zal in het najaar van 2011 een vervolgcursus worden gegeven. Dr. van Veen zal dan dieper ingaan op de geleerde stof.

Het is de bedoeling om in het voorjaar van 2012 opnieuw een beginnerscursus aan te bieden.

Een blik in het cursuslokaal.

In het nieuws

Leden Club van 100

(voor zover ze toestemming gaven om te publiceren)

H. Kuiper
N.N.
N.N.
N.N.
Van Eggerschot bv
Doornburgh Events
Elburger Scheepsbemiddeling BV
Kwakkel's Groente- en Fruit-handel
Veluwe Poelier
N.N.
Oud Holland
N.N.
Assurantiekantoor Van Deutekom
Pruis Schilderwerken
Nagelhout Adm. en Belastingadviseurs
E.C.M. Dialoog
N.N.
N.N.
N.N.
W. van Norel
mw. A.M. van Hout
W. van Dijk
Topslagerij Henk van de Weg
D. van der Linde
Van Deutekom b.v.
N.N.
Restaurant De Haas
N.N.
J. van Twillert
Poort 5
Uitvaartverzorging Piëta
A.G.F. Kruihof
Aannemingsbedrijf Lipke
Cafe Restaurant 't Olde Regthuys
N.N.
Bakkerij van Dongen
N.N.
N.N.
N.N.
Bakkerij Schenk
N.N.
Kapsalon Martin Leusink
Hotel Elburg
dhr W. Broekhuis
Kunstgalerie In den Uyl
BCI
N.N.
N.N.
familie R. Polinder
dhr. T. Hardonk
Psychologiepraktijk Noord Veluwe

Zomer in Elburg

Voor een uitzending van de serie 'Zomer in Gelderland' streek Omroep Gelderland op dinsdag 16 augustus neer in Elburg. Tijdens de uitzending moest een team Elburgers laten zien hoe ze een drietal opdrachten hadden uitgevoerd rond het thema 'Elfstedentocht': de haven was veranderd in een winters decor en het publiek stond op deze zomerse dag met wanten aan en mutsen op toe te kijken. Voor dit mooie resultaat mocht coach Marien Pruis € 1000,- in ontvangst nemen, die door het team waren bestemd voor de Sjoel. Een mooi bewijs van de plaats die de Sjoel inneemt in de Elburgse samenleving!

Thora voor de Sjoel

Onlangs waren de heer en mevrouw van den Berg uit Rhenen in de Sjoel om aan ons een 5-delige Thora-uitgave uit 1842 te schenken. Het echtpaar had deze boeken al 30 jaar

in hun bezit. Zij hadden ze gekregen van een vriend in Rotterdam die ze indertijd van een Joodse huisgenoot in bewaring had gekregen "voor als ik terugkom". Het echtpaar wist niet goed wat te doen met deze boeken tot ze aan ons museum dachten. Te zijner tijd kunnen de boekjes mogelijk in de educatieve ruimte een plekje krijgen.

Tentoonstelling 'Synagogen in de mediene' naar Jeruzalem

De tentoonstellingscommissie van museum Sjoel Elburg stelde in het najaar van 2010 een tentoonstelling samen van foto's van de bekende cineast en documentairemaker Willy Lindwer. Op de prachtige zwart-wit foto's staan de synagogen van Nederland, die er zo'n twintig jaar geleden nog waren. De opening werd toentertijd verricht door de heren Lindwer en Wolffensperger. De succesvolle tentoonstelling was van 8 oktober 2010 t/m 26 februari 2011 te zien in museum Sjoel Elburg. Daarna verhuisde de tentoonstelling naar museum De Casteelse Poort te Wageeningen waar de foto's van 27 maart t/m 14 augustus waren te bewonderen. En nu reist de tentoonstelling naar Jeruzalem waar in november een symposium plaats vindt over de geschiedenis van het Nederlandse Jodendom (*Religious Cultures in Dutch Jewry*), georganiseerd door de *Center for research of Dutch Jewry*. Ten tijde van dit symposium is de tentoonstelling in Jeruzalem te zien. Tenslotte worden de foto's tentoongesteld in het Diaspora Museum te Tel Aviv.

Intussen bij de burens

Dit keer een berichtje van 'verre burens', de synagoge in Enschede. Daar is tot 30 oktober aanstaande de expositie 'Anne Frank - een geschiedenis voor vandaag' te zien.

Rondom de expositie wordt onder meer een lezingenreeks georganiseerd:

- 30 augustus: Grimbart Rost van Ronningen, zoon van bekende NSB-leiders.
- 6 september: Ellen ten Berge, schrijfster van 'Een kind voor de deur'.
- 13 september: Ed van Thijn vertelt over zijn oorlogsherinneringen.

- 20 september: Hella de Jonge houdt een lezing over haar boek 'Los van de wereld'.

- 27 september: documentairemaker Frans Bromet geeft een toelichting bij het thema 'Opa, oma, waren jullie bang in de oorlog?'

Openingstijden van de Synagoge Enschede zijn zondag en woensdag van 11.00 tot 17.00 uur en op dinsdagavond voorafgaand aan de lezingen.

Voor meer informatie, prijzen en aanmeldingen kunt u terecht op de website van Synagoge Enschede: synagoge-enschede.nl

Iets goeds nalaten...

Als u overweegt Sjoel Elburg op te nemen in uw testament is het belangrijk dat goed te regelen. Wilt u meer informatie over het opmaken van een testament neem dan contact op met uw notaris.

Bezoek ook de website van de Sjoel: sjoelburg.nl

VRIENDEN VAN Sjoel Elburg

De Stichting Vrienden van de Synagoge van Elburg is eind 2006 opgericht ter ondersteuning van het museum Sjoel Elburg. De Stichting ondersteunt de zogenaamde 'moederstichting' die het museum en de collectie beheert.

Tot de taken van de 'Vrienden' behoort o.a. het werven van donateurs, suppoosten en gidsen, het organiseren van lezingen, excursies en rondleidingen.

Het secretariaat is gevestigd:
Talksteenstraat 12, 8084 XW 't Harde
tel.: 0525-652879
email: vrienden@sjoelburg.nl

Voor bijdragen aan / suggesties voor deze nieuwsbrief kunt u ons mailen: redactiesjofar@sjoelburg.nl